

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Науковий вісник
Ізмаїльського державного
гуманітарного університету**

Збірник наукових праць

Випуск

34

СЕРІЯ «ІСТОРИЧНІ НАУКИ»

Ізмаїл – 2016

УДК 930

ББК 63

Н-34

Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету

Серія «Історичні науки»

Scientific Bulletin of Izmail State University of Humanities

Series of Historical sciences

Збірник наукових праць

Видається з 1997 року

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Кічук Ярослав Валерійович – д. пед. н., проф., головний редактор

Кічук Надія Василівна – д. пед. н., проф., заступник головного редактора

Циганенко Лілія Федорівна – д. іст. н., проф., заступник головного редактора

Циганок Ірина Борисівна – к. філол. н., доц., відповідальний секретар

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Лебеденко Олександр Михайлович – д. іст. н., проф., Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Тичина Анатолій Костянтинович – д. іст. н., проф., Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Циганенко Лілія Федорівна – д. іст. н., проф., Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Драгнев Демір – д. іст. н., член-кореспондент АН Республіки Молдова (Молдова)

Петров Петко – д. іст. н., проф., Великотирнівський університет «Св. Св. Кирило і Мефодій» (Болгарія)

Пона Анішоара – д. іст. н., проф., Галацький університет «Danubius» (Universitate «Danubius») (Румунія)

Філіпов Кишиштоф – д. іст. н., проф., Білостокський університет (Uniwersytet w Białymstoku, UwB) (Польща)

Алтухова Галина Миколаївна – д. філософ. н., Вища міжкультурна школа Афін (Греція)

Дьомін Олег Борисович – д. іст. н., проф., Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Капелюшний Валерій Петрович – д. іст. н., проф., Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Коцур Віктор Петрович – д. іст. н., проф., ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Орлик Василь Михайлович – д. іст. н., проф., Кіровоградський національний технічний університет

Дізанова Ада Віталіївна – к. іст. н., доц., Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Церковна Віра Георгіївна – к. іст. н., доц., Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Чорна Ліана Володимирівна – к. іст. н., доц., Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Соколова Алла Василівна – к. філол. н., доц., Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету : збірник наукових праць. Серія «Історичні науки». – Ізмаїл, 2016. – Вип. 34. – 188 с.

Рекомендовано до друку та до поширення через мережу Інтернет вченою радою Ізмаїльського державного гуманітарного університету (протокол № 11 від 30.06.2016 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію ОД № 986 від 07. 12. 2004 р.

© Ізмаїльський державний
гуманітарний університет, 2016

УДК 94(477)“17”

ДІЯЛЬНІСТЬ РОДИНИ ГАЛАГАНІВ У СФЕРІ КУЛЬТОВОГО ТА ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА НА ТЕРЕНАХ ЛІВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ У XVIII СТ.

М.М.Будзар

кандидат історичних наук, доцент,
Київський університет імені Бориса Грінченка

У статті проаналізовано форми діяльності родини Галаганів у культовому та житловому будівництві на території власних маєтків у XVIII ст. Еволюція культурних орієнтирів осіб з козацько-старшинського кола визначалася зміною історичного контексту та духовного стану суспільства впродовж XVIII ст. Тому спостерігаємо зменшення масштабів діяльності у культурній сфері – від прагнення піднести рід, що мав козацьке коріння, до рангу нобілітету, до бажання розбудовувати власні маєтки, облаштовувати їх для приватного життя родини.

Ключові слова: Лівобережна Україна, козацька старшина, рід Галаганів, культове та житлове будівництво.

З часів Хмельниччини знаковою подією в історії України є утворення нової соціальної еліти – козацької старшини, остаточний процес перетворення якої на привілейований стан відбувся вже за умов входження в імперське середовище на правах російського дворянства наприкінці XVIII ст. У вирі процесу нобілітації опинилися вихідці з козацького товариства, котрі обіймали вищі посади у війську. Авантюрні, безстрашні, жорстокі, далеко не безкорисливі, вони забезпечили просування шаблями соціальної драбини для себе і нащадків.

Прагнучи обґрунтувати власний соціальний статус, «нова знать» обирала відповідні своєму часові форми культурної роботи. Однією зі сфер, традиційно відкритих для культурних проектів владної еліти у XVIII ст., була архітектура. Комплексний аналіз результатів діяльності у культовому та житловому будівництві, презентований особами з одного старшинського сімейства у визначених часових межах, від 1710-х до 1790-х рр., дозволить прослідкувати еволюцію її змісту у межах однієї родини та зробити узагальнюючі висновки щодо активності у цій сфері усього старшинського прошарку від доби «присмерків Гетьманщини» до остаточної інкорпорації «Малоросії» до складу Російської імперії.

Серед численних родів лівобережного панства козацько-старшинського походження вельми цікавим є той, чиє піднесення припало саме на XVIII ст., – рід Галаганів, що був започаткований як старшинський Гнатом Галаганом (?–1748), вихідцем з козацько-селянського кола, полковником компанійським (до 1709 р.), чигиринським (1709-1714), прилуцьким (1714-1739) [1, 202]. Доречність вибору підтверджується ще й тим, що питання активності представників цього сімейства у сфері архітектури у XVIII ст. досі не стало предметом спеціальної розвідки, лише побічно розглядалося у нарисі Г.Лукомського [2], праці з історії архітектури Лівобережної України М.Цапенка [3] та неопублікованій мистецтвознавчій розвідці Т.Мишківської [4].

Метою нашої статті є аналіз змісту і форм діяльності представників козацько-старшинського роду Галаганів на землях Лівобережної України у межах тих земельних володінь, власниками яких вони стали, піднімаючись «соціальною драбиною» впродовж XVIII ст.

Передусім зазначимо, що вже від початку XVIII ст. сімейство Галаганів успішно виступало у царині релігійного зодчества. Як відомо, українська старшина, прагнучи позиціонувати себе владною верхівкою, захисницею православної віри, активно підтримувала саме культове будівництво, передусім у його межах на теренах Лівобережної України з останньої третини XVII до початку XVIII ст. викристалізувався національний стильовий варіант європейської архітектури – так зване «козацьке бароко».

На початку свого полковництва (до 1720 р.) Гнат Галаган патрунував зведення у містечку Прилуки, у межах старовинної Прилуцької фортеці (місто входило до володінь князів Вишневецьких, до середини XVIII ст. тут ще зберігалися замкові укріплення, що склалися з земляних валів видовженої форми та самого замку) [5, 89] двох культових споруд. Це церкви Преображення Господня та Миколаївська. Першу будівлю було закладено 1810 р. ще до отримання Г.Галаганом полковничого перначка, але її будівництво велося і завершилося при ньому. Миколаївська церква вже будувалася за ініціативою нового прилуцького полковника тими ж майстрами, що зводили церкву [6, 287, 446].

Можна визначити кілька причин такого масштабного споруджування. По-перше, родина Галаганів насправді відзначалася побожністю, яка традиційно передавалася з покоління в покоління, аж до останнього, раптово померлого 16-річного Павла Галагана (1853–1869) (за спогадами матері Павла, Катерини Галаган, у дівочтві Кочубей, «над его гробом их было их множество <...> особенно с одной никогда не расставался; на ней была изображена с одной стороны Божия Матерь Ржавская, а с другой стороны Божия Матерь Дубовицкая...» [7, 11]. По-друге, як писав його праправнук Григорій Павлович Галаган (1819–1888), «...будучи возведен в звание Прилуцкого полковника не по выбору, а по назначению, и следовательно, бывши в своем полку чужим, он умел твердо удержаться на своем месте и приобрести значительное влияние...» [8, 6], тобто Г.Галаган прагнув, вочевидь, у цей спосіб завоювати прихильність місцевої громади. Але найістотнішим спонуканням до таких дій, можливо, було прагнення полковника підкреслити статус Прилук як власницького містечка, «вотчини», недаремно його було поховано в Преображенській церкві, а полковницька садиба розташовувалася неподалік від культового ансамблю.

Усі будівлі, що залишилися у місті від часів полковництва Г.Галагана, зараз позиціонуються як архітектурні пам'ятки. У первинному вигляді збереглася лише Преображенська церква, висотою 13,5 м до останнього карнизу, у плані 24^х25 м, типовий приклад хрестоподібних п'ятибанних культових споруд. Між раменами просторового хреста церкви прибудовано ще чотири півциркульні приміщення, так що її можна визначити як дев'ятикамерну. За слушним висловом М.Цапенка, храми на кшталт цього були в Україні за доби козаччини найулюбленішими, ставилися на відкритих ділянках, у міській забудові виділялися як окремий монумент-пам'ятник, що визначало їхню містобудівну роль (усе це, безумовно, актуально і для собору в Прилуках) [3, 164]. Одним з останніх оглядач церкву в тому вигляді, як вона збереглася до подій революцій та визвольних змагань XX ст., філолог та знавець стародруків С.Маслов у 1919 р. Він зафіксував наявність у церкві старовинних видань XVII–XVIII ст., усього перелічив 26 найменувань, серед них під № 1 «Тріодь цвітна», видавництва у Львові, 1642 р., без титульного листа, під передмовою – дата «11 березня 1642 р.» та підпис Михайла Сьомки [9, 8].

Миколаївська церква (до другої половини XX ст. стояла в руїнах, відбудована у 1980-ті рр.) – мурована споруда з однією навою та гранчастою апсидою – безпосередньо сполучена із двоярусною дзвіницею, перший ярус дзвіниці – четверик, а другий – циліндричний об'єм з арковими отворами, де розміщалися дзвони, завершує дзвіницю баня з люкарнами, де спершу були годинники. Це рідкісна для лівобережної культової архітектури XVIII ст. асиметрична у плані споруда, що поєднує зальну церкву, не

увінчану банею, з дзвіницею [3, 166]. С.Маслов застав ще неушкодженим інтер'єр церкви, у притворі якої було розташовано сцену Страшного суду, а серед вітварних розписів привертало увагу зображення св. Димітрія Ростовського на повний зріст [9, 9]. Це дає змогу стверджувати, що сюжет розписів замовлявся Галаганами, котрі ревно зберігали пам'ять про родинні зв'язки із сімейством Туптало – батьків св. Димітрія Ростовського, в миру – Данила Туптала [8, 5].

Вочевидь, Преображенська та Миколаївська церкви залишалися і по смерті Г.Галагана під патронатом родини. У заповіті його сина Григорія Галагана (1716–1777) йдеться про 1000 «старовинних рублевиків», що їх батько залишив на реставрацію Преображенського храму [10, 470]. В інтер'єрі собору ще до початку 1920-х рр. уціліла прибіта біля криласу мідна табличка, що повідомляла про перебування у цій церкві 19 травня 1777 р. Святішого патріарха Константинопольського Серафима, котрий мав тут відправу та здійснив панахиду за Гнатом Галаганом, його дружиною Оленою, дружиною сина Уляною та усіма рідними, а потім «удостоил своим Благословением дом галаганский и в нем имел обеденный стол в ассессора колезского Ивана Галагана, этой полковницы Иулиании сына...» [9, 9], та зберігалася плащаниця із написом про пожертву від Катерини Галаган, уродженої Дараган (1740–1823), небоги Олексія та Кирила Розумовських, дружини внука полковника Гната, Івана Галагана (1739(?)–1789) [1, 223].

Вже у діяльності перших нащадків Г.Галагана відбулися зміни пріоритетів як культовому будівництві, так і у розбудові приватно-родинного житла. Від завдання обладнання феодалної вотчини (хоча Прилуки у повному сенсі не були такою для Галаганів, попри те, що земельні маєтності у місті залишалися у власності родини до кінця XIX ст. (станом на 1888 р. – у місті та околицях 1062 десятин 2225 сажень [14, 27]), його син, онук і правнук прагнули упорядкувати власне родове помешкання у межах маєтку в селі Сокиринці (зараз – Срібнянського р-ну Чернігівської обл.) і, відповідно, зводили сільські церкви та культові споруди у складі житлово-господарчих комплексів маєтків. Так, вже Григорій Галаган побудував у Сокиринцях дерев'яну церкву, де і був похований 1777 року, а його онук Григорій, за влучним виразом власного онука, теж Григорія, «несмотря на рассеянную жизнь, выстроил <...> в своих имениях несколько церквей, из которых одну каменную в Сокиренской усадьбе» [8, 14]. Зведенням цієї церкви св. Варвари (1803 р.?) була сформована культова зона маєткового комплексу, вона будувалася як домовою, але водночас була приступною для сільської громади, тому що стояла на межі паркової зони і села. Г.Лукомський, аналізуючи культові елементи садибного ансамблю у нарисі про маєток у Сокиринцях, відмітив вишуканість і ґрунтовність її побудови відповідно до вимог класицизму межі XVIII–XIX ст. [2, 202].

Громадсько-житлове будівництво, ініційоване представниками родини Галаганів, також презентує змістовно-стильові особливості своєї доби та є свідченням способу життя лівобережного панства XVIII ст.

Полковнича садиба Г.Галагана у Прилуках не збереглася, але до нашого часу дійшла відновлена у 1980-ті рр. так звана «кам'яниця Галагана» або полкова скарбниця, що входила до її складу. Ошатна мурована однокамерна кам'яниця має, за традицією таких будівель, підвал із численними нішами, її прикрашено характерними лопатками та дещо незвичними для такої невеличкої споруди парними високими фронтонами (до певної міри повторюють фронтон на абсиді Миколаївської церкви) [3, 98]. Це один з небагатьох прикладів громадського будівництва доби Гетьманщини, так само, як кам'яниця у складі маєтку в селі Покорщина (зараз – у місті Козелець Чернігівської обл.), що було придбано 1750 р. Юхимом Дараганом, дружина якого, Віра Григорівна, була сестрою Олексія та Кирила Розумовських, на початку 1750-х рр., за припущенням Т.Мишківської, у Івана Покорського, котрий був Київським полковим писарем в 1737–1738 рр. [4, 4].

Маєток «Покорщина», успадкований Катериною Юхимівною Галаган в останній третині XVIII ст., став другим (окрім Сокиринців) родовим помешканням Галаганів,

ним інтер'єр
ред вітварних
й зріст [9, 9].
котрі ревно
св. Димітрія

і по смерті
(1716–1777)
реставрацію
х рр. уціліла
ій церкві 19
рий мав тут
о, дружиною
вением дом
агана, этой
ро пожертву
та Кирила
9) [1, 223].
оритетів як
ід завдання
такою для
родини до
нь [14, 27]),
ня у межах
відповідно,
комплексів
зу, де і був
онука, теж
несколько
енням цієї
комплексу,
иادی, тому
елементи
уканість і
2, 202].

Галаганів,
і способу

су дійшла
иця, що
ією таких
и та децю
до певної
ебагатьох
у складі
придбано
лексія та
у Івана

останній
аганаів,

ного значення він набув завдяки енергії та неабиякій життєвій вдачі К.Галаган. Вже у другій чверті XIX ст. садибне помешкання у Покорщині викликало захоплення у нащадка Радумовських і Дараганів Григорія Галагана: «Как я люблю милую Покорщину: в той как-то особенно радуется душа. Эта пышная природа, которая окружает дом, густые, тенистые каштаны, <...> величественные тополи, <...> красный шиповник, все это видно из открытого окна, перед которым я теперь сижу...» [12, 212].

Центральна садиба маєтку у Покорщині, ймовірно, розбудовувалася ще за часів старих Дараганів, вона обіймала територію більше ніж у 12 дес., до якої ще примикала земля у 20 дес. 795 саж. [13, 283]. Садиба активно функціонувала до початку XX ст., тільки після 1875 р. її було надано для літнього відпочинку учнів «Колегії Павла Галагана», приватного навчального закладу, заснованого подружжям Г. та К.Галаган в ім'я передчасно померлого сина Павла. Збереження у складі активно діючого впродовж XIX і на початку XX ст. житлово-господарчого комплексу споруди, збудованої у середині XVIII ст., є унікальною ознакою архітектурного ансамблю Покорщини.

Кам'яниця у Покорщині є одним із кращих збережених зразків споруд такого типу. Квадратна у плані будівля, перекрита зімкнутим склепінням, має три поверхи – цокольний, напівпідвальний, власне підвальний – та численні ніші на усіх рівнях, вона декорована карнизами складного профілю та «розірваними» пілястрами [4, 7]. Можливо, образ саме цієї кам'яниці втілено у незавершній повісті А.Маркевича «Малороссийская свадьба»: «Недалеко от дому полковника были огромная каменная кладовая, со сводами, крытая железом. Это кладовая служила главным украшением двора. <...> Она состояла из нескольких отделений и погребов и была в два в яруса, из коих на втором находилась комната, в которой часто летом полковник гулял с приятелями. Погреб был тут же, следовательно, недалеко было ходить за венгерским, фортиньяком и разными наливками...» [14, 7].

Також зберігся до нашого часу, правда у жахливому стані, не відновлений, центральний будинок садиби, збудований Катериною Юхимівною, можливо, при самому початку XIX ст. [4, 6]. Він поєднав ознаки панських будинків ще «козацької доби» із прикметами стилю «ампір», це виявилось, зокрема, в наявності на центральному та парковому фасадах шестиколонного та чотирьохколонного ганків із трикутними фронтонами над ними.

На відміну від Покорщини, не зберігся житловий ансамбль у дідичному маєтку Галаганів в Сокиринцях, розбудований Іваном Галаганом орієнтовно у 1770-ті рр. та зруйнований його внуком Павлом Галаганом (1793–1834) для зведення пишного власницького комплексу у класицистичному стилі. За свідченням правнука І.Галагана, Григорія, «предковский дом <...> был выстроен или впоследствии отделан во вкусе Людовика XIV, но имел некоторые принадлежности старых малороссийских домов, как например поддашь, или комнату с тремя сторонами без четвертой со стороны сада <...> по одну сторону его был зеленый двор, окруженный флигелями и оттененный большими деревьями, а с другой был разбит правильный цветник с пристрижными липами и террасами; цветник кончали группы больших дубов. От цветника, окруженного решеткою, шла весьма оригинальная аллея в искусственном углублении, как бы глубокая дорога (Это было сделано для свежести во время жаров); аллея кончалась постройкою, носившею название «залы» или большого павильона, летняго, без печей, и отделанною в импеевском вкусе ...» [8, 16]. До речі, знищення батьком цього «дідичного помешкання» Григорій Павлович Галаган, ліберал, українофіл, меценат, розцінював як праду нащадками козацько-старшинських родів пам'яті предків і, відповідно, національної культурної традиції: «Мало чем поддеживаемое аристократическое направление и фальшивое попечение об истинном комфорте заставило большую часть помещиков оставить свои дедовские дома и сады и перейти аристократические, живого фасона и расположения хоромы, окруженные садом в английском вкусе и разными

другими причудами, делающими помещичий дом каким-то неприступным жилищем великолепного вельможи...» [15, 13в.]. Як бачимо, до середини XIX ст. те, що було створено прабатьками, набуло у свідомості лівобережного панства відповідного символічного сенсу, працювало як «культурний код».

Таким чином, короткий огляд змісту діяльності чотирьох осіб з козацько-старшинського сімейства Галаганів – від прадіда до правнука – у сфері культового та громадсько-житлового будівництва дозволяє констатувати, передусім, відповідність такої роботи тим соціальним потребам та художнім смакам, що переважали у суспільстві певної історичної доби. Також від перших десятиріч XVIII до початку XIX ст. бачимо «звуження» соціокультурних амбіцій представників української старшини – від прагнення піднести свій рід, що походить від простого козака, до рангу владного нобілітету, до бажання розбудовувати власну дідишну, облаштовувати її для приватного родинного життя. Якщо Гнат Галаган створенням ансамблю культових споруд у межах Прилуцької фортеці, можливо, намагався утворити нове «власницьке містечко», то його внук вже опікувався передусім розбудовою житлово-господарчого комплексу у спадковому маєтку в селі Сокиринці, а онукова дружина зберегла та розширила власний спадок – садибу села Покорщина. Окрім цього, усі будівлі, зведені під патронатом Галаганів у XVIII ст., зараз мають статус визначних історико-культурних пам'яток, що засвідчує високі вимоги, які пред'являлися до них у момент створення. Окрім цього зазначимо, що не лише суспільно значима сфера культової архітектури, але й приватна царина маєткового будівництва впродовж XVIII ст. засвідчила формування базисних засад національного досвіду архітектури, завдяки чому вже до середини XIX ст. упорядкований простір панського сільського маєтку на теренах Лівобережної України налічував кілька історико-культурних нашарувань, що дозволяло нащадкам козацької старшини символічно тлумачити його знакове наповнення.

1. Модзалевский В. Л. Малороссийский родословник. – К. : Тип. товарищества Фронцкевича Г.Л. и К., 1908–1914. – Т. 1: А–Д. – Галаганы: указ: С. 221–225.
2. Лукомский Г. Сокиринці: (маєток графині О. П. Ламздорф-Галаган, Полтавської губ., Прилуцького повіту) / Георгій Лукомський // Українська художня спадщина // Хроніка-2000. – К., 2005. – Ч. 2, вип. 63/64. – С. 192–204.
3. Цапенко М. Архитектура Левобережной Украины XVII – XVIII веков / М. Цапенко. – К. : Стройиздат, 1967. – 238 с.
4. ІР НБУ ім. В. І. Вернадського, ф. X, оп. 1, спр. 17759, 21 арк.
5. Описи Лівобережної України кінця XVIII – поч. XIX століття / сост. Т. Б. Ананьєва ; відп. ред. П. С. Сохань. – К. : Наукова думка, 1997. – 324 с.
6. Шкоропад Д. О. Прилуччина / Д. О. Шкоропад, О. А. Савон ; [за ред. Г. Ф. Гайдая]. – Ніжин : ТОВ «Видавництво “Аспект-Поліграф”», 2007. – 560 с.
7. Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (далі – ІР НБУ ім. В. І. Вернадського), ф. I, оп. 1, спр. 95, 49 арк.
8. [Галаган Г. П.] Род Галаганов // 25-летие Коллегии Павла Галагана в Киеве / под ред. А. И. Степовича. – Киев : Тип. И. И. Чоколова, 1896. – С. 1–23.
9. ІР НБУ ім. В. І. Вернадського, ф. 33, оп. 1, спр. 3599, 12 арк.
10. Галагановский фамильный архив / коммент. А. Лазаревского // Киевская старина. – 1883. – Т. 7, № 11/12. – С. 452–470.
11. Центральний державний історичний архів України у Києві, ф. 1475, оп. 1, спр. 1788, 35 арк.
12. Материалы для биографии Г. П. Галагана: отрывки из юношеского дневника Г. П. Галагана // Киевская старина. – 1898. – Т. 62. – № 7–9. – С. 189–224.
13. Сведения о принадлежащих коллегии именнях / 25-летие Коллегии Павла Галагана в Киеве / под ред. А. И. Степовича. – Киев : Тип. И. И. Чоколова, 1896. – С. 181–191.

ним жилищем
те, що було
відповідного

з козацько-
культового та
відповідність
у суспільстві
XIX ст. бачимо
шини – від
владного
приватного
оруд у межах
чко», то його
комплексу у
рила власний

патронатом
пам'яток, що
Окрім цього
й приватна
ня базисних
ни XIX ст.
ної України
м козацької

оварищества

вської губ.,
оніка-2000.

енко. – К. :

ьєва ; відп.

Гайдая]. –

го (далі –

/ под ред.

на. – 1883.

. 1788, 35

Галагана

алагана в

14. Маркевич А. М. Малороссийская свадьба / А. М. Маркевич // Киевская старина. – 1897. – № 3. – С. 1–16 (приложение).

15. IP НБУ ім. В. І. Вернадського Ф.1, оп. 1, спр 6860, 2 арк.

Будзар М. М. Деятельность рода Галаганов в сфере культурного и жилищного строительства на землях Левобережной Украины в XVIII веке.

В статье проанализированы формы деятельности семьи Галаганов в культовом и жилищном строительстве на территории собственных имений в XVIII веке. Эволюция культурных ориентиров персон из казацко-старшинского круга определялась изменением исторического контекста и духовного состояния общества в течение XVIII века. Поэтому наблюдаем уменьшение масштабов деятельности в культурной сфере – от стремления известить род, имеющий казацкие корни, в ранг нобилитета, до желания обустроить собственные имения, приспособивая их для частной жизни семьи.

Ключевые слова: Левобережная Украина, казацкая старшина, род Галаганов, культовое и жилищное строительство.

Budzar M. M. The activities of the Galagans family in the field of cult and housing building on the Left Bank Ukraine region in the XVIII century.

The article analyzes forms of the activity of the Galagans family in the field of cult and housing building on the territory of their private estate in the XVIII century. The evolution of cultural landmarks of people of Cossack Hetman range was determined by the changing historical context and mental state of the society during the 18th century. This is the reason of the reduction of scale of activity in the cultural sphere – from the desire to raise a family name which had Cossack roots to the rank of the ruling nobility, to the desire to build private estates, to equip them for the private life of their family.

Key words: Left Bank Ukraine, Cossack officers, the Galagans family, cult and housing building.

ЗМІСТ

<i>Агафонова Н.В.</i> З історії економічної освіти в Одесі.....	3
<i>Баиши М.І.</i> Бессарабське дворянство та провінційна освіта (70-ті рр. XIX – початок XX ст.).....	10
<i>Будзар М.</i> Діяльність родини Галаганів у сфері культового та житлового будівництва на теренах Лівобережної України у XVIII ст.....	16
<i>Варивода К.С.</i> Внесок учених Новоросійського університету у становлення науково-організаційних засад електрофізіології (кінець XIX століття).....	22
<i>Верховцева І.Г.</i> Соціальний патронат в українському селі (друга половина XIX – початок XX ст.).....	28
<i>Волканова Н.В.</i> Бессарабські дворяни у фінансовій допомозі армії (1904 – 1905 рр.).....	37
<i>Дем'яненко А.Б.</i> Професор Олександр Зінов'єв про систему навчання й виховання в «західністському надсуспільстві».....	42
<i>Дізанова А.В.</i> Окупаційний режим в українському Подунав'ї (1941 – 1944 рр.).....	48
<i>Дорошева А.О.</i> Вплив транспортної інфраструктури на формування муніципальної власності Півдня України (друга половина XIX століття).....	54
<i>Дроздов В.В.</i> Дефіцит споживчих товарів у містах Південної Бессарабії в роки Першої світової війни.....	60
<i>Запорожченко О.В.</i> Формування ідентичності в умовах мультикультурного соціуму: історичний аспект.....	66
<i>Каплієнко А.І.</i> Засоби масової інформації як чинник формування суспільної думки в українському Подунав'ї.....	71
<i>Козубенко Ю.Л.</i> Внесок професора М.І.Котова у дослідження рослинності Одещини.....	75
<i>Криворак А.Д.</i> Социальная ответственность украинского государства: история и современность.....	79
<i>Лебеденко О.М.</i> Зовнішня політика румунського князя Александру Іоанна Кузи... ..	85
<i>Луньова О.К.</i> Ізмаїльська область: до історії утворення.....	90
<i>Майданевич С.Б.</i> Динаміка чисельності етнічних груп Бессарабії в першій половині XIX ст.....	95
<i>Михайлов О.І.</i> Стан кредитно-банківської системи в Бессарабії (друга половина XIX – початок XX ст.).....	101

CONTENT

<i>Agafonova N.V.</i>	On the history of economic education in Odessa.....	3
<i>Bashly M.I.</i>	Bessarabian nobility and provincial education (The 70-s. of the 19th century – the beginning of the 20th centuries).....	10
<i>Budzar M.M.</i>	The activities of the Galagans family in the field of cult and housing building on the Left Bank Ukraine region in the XVIII century.....	16
<i>Varyvoda K.S.</i>	The contribution of scientists of the Novorossiysk university in formation of the scientific and organizational foundations of electrophysiology (end of XIX century).....	22
<i>Verhovtseva I.G.</i>	Social patronage in Ukrainian villages (II-d half of the XIX – beginning of the XX cent.).....	28
<i>Volkanova N.V.</i>	Financial Assistance to the Army Provided by the Nobles of Bessarabian Province (1904-1905).....	37
<i>Demyanenko A.B.</i>	Professor Alexander Zinoviev's thoughts about the system of education and upbringing in the «western super society».....	42
<i>Dizanova A.V.</i>	Occupation regime in the ukrainian Danube (1941-1944 gg.).....	48
<i>Dorosheva A.O.</i>	The influence of transport systems in the formation of municipal property of the Southern Ukraine (the second half of the XIX-th century).....	54
<i>Drozdov V.V.</i>	The deficit of consumer goods in the towns of Southern Bessarabia during the First World War.....	60
<i>Zaporozhtcheinko O.V.</i>	The formation of identity in a multicultural society: the historical aspect.....	66
<i>Kapliyenko A.I.</i>	Mass Media as Factors in the Formation of Public Opinion in the Ukrainian Lower Danube Region.....	71
<i>Kozubenko Y.L.</i>	The contribution of Professor M.I.Kotov to the study of vegetation of Odessa region.....	75
<i>Krivorak A.D.</i>	Social responsibility of the Ukrainian state: history and modernity.....	79
<i>Lebedenko O.M.</i>	The foreign policy of the Romanian Prince Alexandru Ioan Cuza.....	85
<i>Luneva O.K.</i>	Izmail region: the history of education.....	90
<i>Maydanevich S.B.</i>	Changes in the number of ethnic groups of Bessarabia in the First Half of the 19 th Century.....	95
<i>Mikhailov A.I.</i>	The status of credit and bank system in Bessarabia (the second half of XIX – early XX centuries).....	101

Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету

Історичні науки

Збірник наукових праць

Українською, російською, іспанською та німецькою мовами

*Зважаючи на свободу наукової творчості,
редколегія бере до публікації статті й тих авторів, думки яких не в усьому поділяє.
Відповідальність за достовірність матеріалів, фактів несуть автори публікацій.
Редакційна колегія має право редагувати та скорочувати текст.
У разі передруку посилання на «Науковий вісник Ізмаїльського державного
гуманітарного університету» обов'язкове.*

ЗОВНІШНІ РЕЦЕНЗЕНТИ

Решет О.П. – д. іст. н., проф., член-кореспондент НАН України, заступник директора, завідувач відділу історії України XIX – початку XX ст., Інститут історії України НАН України;

Коцур А.П. – д. іст. н., професор кафедри української історії та етнополітики, Київський національний університет імені Тараса Шевченка;

Синявська Л.І. – д. іст. н., доцент кафедри історії України, Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького;

Упорядник: Щетиніна С.В.
Верстка і дизайн: Градинар Г.І.

Матеріали збірника розміщено на офіційному сайті ІДГУ за адресою:
<http://idgu.edu.ua>

Підписано до друку 30. 06. 2016. Формат 60x90/8.
Ум. друк. арк. 23,3. Обл.-вид. арк. 23,5. Тираж 300 прим. Зам. № 392.

*Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Ізмаїльського державного гуманітарного університету*

Адреса: 68610, Одеська обл., м. Ізмаїл, вул. Рєпіна, 12, каб. 208

Тел.: (04841) 4-82-42

E-mail: rvvidgu@ukr.net